

III
7257

NOTITE
ISTORICE SI GEOGRAFICE

ASUPRA

PROVINCHI DORROGEA

DE

I. A. NAZARETEAN.

Inventarist No. 474

TULCEA

TIPOGRAFIA "ROMANA" S. SI

LIBRERIA

APARATURĂ

La 1871 când în „Journal de Bucarest” publicam
correspondențele mălăle de la Sulina, prin care
arătam speranța și credința că Dunărea pînă la gă-
rele ei va deveni Română, toți me calificau de uto-
pist; astădi când această dorință a suimel mălăle său
realisat aşa de curând, aşu dori ca Dobrogea să fie
bine cunoscută tutoru Românilor pentru că și ei să o
potă iubi precum o iubesc eu în această speranță,
ceru mai întâi indulgența lectorilor mei pentru
lacunele și lipsurile ce va putea exista în acestu
uvragiu.

Este o temeritate din partea mea de a voi urmări pe
un drum ne umblat de nimeni pîn'acum, de oare ce
Istoria și Geografia acestei Provincie nu se găsește
decât, într'un mod lacrimo și incomplet, răspînse
Istoria și Geografia Imperiului la care a aparținut
la differite epoci; de aceea previu dar pe lec-
mei că în acestu uvragiu, ef nu voru găsi
nișce simple notițe, pusse în relief, pe care le
lunat cu miclele mălăle mădilicee în timpul de
le când locuiescă Dobrogea, aşa că nu
mai competenți și cari dispun de mijlo-
pinosa sarcina de a reconstitui istorie
ogeîi precum și de a scote la lu-
eologie,

DOBROGEA

In vechime acésta Provincie era cunoscută sub, denumirea generală de MOESIA—DE—JOS, ea pörtă astădi numele de Dobrogea. Etimologia acestui nume pare a deriva de la două cuvinte, unul Slav, dobro (bun) iar celaltă Tatar, Bugeac (locu ne esplorat), sau Ogeac (locul unde locueșce o hordă, un Tribut); Ruși fugând persecuțiunile religiose din țără loră au găsit un adăpost sigur în băltile și mlașcinele nelocuite despre Estul Dobrogei numit și astădi Bugeac și spre a deosibi Bugeacul sau Ogeacul muntos și fertil, locuit de Români și Tatari, ei o numiră Dobro-Bugeac (Bugeacu cel bun sau cel fertil), sau Dobro-Ogeac (bunul locu unde locueșce Hordele Tatare), în opoziție de Bugeacul mlașcinos și ne productiv locuită de ei.

Dobrogea actuală este situată între 44° și 46° grade latitudine și 25° și 27° longitudine.

Ea se mărginește la Nord cu Dunărea, la Est cu Maré-Negră, la Sud și Vest cu Bulgaria.

Ea are o suprafață de peste 13967 kilometre pă-

trate, și o întindere de țermă la Dunăre de 450 kilometre și la Măré-Negră de mai mult de 200 kilometre; muntose și pădurăsă spre Vest și Sud, ea este baltosă spre Ost și Nord.

Essența solului părți muntose a Dobrogei este argilosă și a părți baltosă este argilo-calcară.

Acesta Provincia produce grâu, secară, ordă; meiū, porumb, fasole, linte, mașare, tutun, cânipă cartofă, ină și puțin rapiță. Ceară și miere este abondentă și de o calitate superioară, produsul localiteți despre Isaccea era destinat Palatului Sultanilor; Legumele se cultivă pe o scară întinsă pentru esport. Viță, cireșul, dardărea, prunul, mărul, părul, persica și dudul sunt răspândite peste tota Provincia, gutuiul, aluna, și cornul se găsescă chiar și în stare selbatică în abundență în toate pădurile.

Cu puțină îngrijire oreḍul și bumbacul ar putea reuși în regiunile dintre Babadagh, Medjedie și Mangalia.

Granitul albă și roșie, profirul, quarțu, calcara, silicea și schistu sunt essențele care compun munți Dobrogei.

Calul, boul, vaca, oaea, capra, rămătorul și asinul sunt animalele celor mai îngrijite și cu creșcerea cărora se îndeletnicește cu placere cea mai mare parte

din populațiunea rurală a acestei Provincie.

Păsările domestice sunt abondente, iar ogari Dobrogei sunt cei mai renumiți în tot orientul Europei.

Cerbul, capriora, lupul vulpea și mistrețul poloneașă în număr fără mare tōte pădurile și turme rămeroșe de mistreț se găsesc și în bălțile Deltei.

Pădurile din aceasta Provinție erau din cele mai frumose și renumite pentru bogăția lor; ele se întindeau de la crestetul munților pînă la malurile Dunări și a bălților. Incuria Guvernului Ottoman, rebelele Turco-Rusă, precum și spiritul devastator însotit de aviditatea cășcigului populațiunei rurale au distrus și ruinat completamente aceste frumose păduri, aşa că astăzi ele nu mai sunt de cât niște schelete de păduri care prin multă îngrijire și după un timp îndelungat voră putea fi îndreptate.

Deosebit de lemnul de foc care se estrăgea pentru trebuința populațiunii locale și pentru esport în Basarabia, Galați și Braila, pădurile Dobrogei furnisau și cele mai bune lemn tare de cherestea cu care se construea și repară o mulțime de bastimente șlepuri și caice pe fiecare an în tōte porturile ei, precum și o cantitate însemnată care se exportă la Constantinopol și la Syra.

Pădurele, astăzi devastate, care se văd una pe insula Letti și cealaltă pe insula St. George din

În Dunări, prezintă un fenomen rară în ananele silve de ore ce aceste păduri formate de essence cu lăcini pivotante și care iubescu un sol bogat și escut și trăescu într'un sol compus de un nisip făinos de aluvion de la 30—40 centimetre de adâncime cu un subsol de asemenea natură dar vecinic înnecat de o apă sălcie-sărătă; cu toate aceste circonstanțe favorabile existenței unei păduri compusă de stejar, cornă, viță și pleop, arbori loră au ajuns la o grosime de mai bine de un metru circumferință.

Legenda locală atribue plantația acestor păduri unor care pașa Turcă din timpul primei dominații Ottomana, cu toate acestea se poate presupune că data existenței loră este anterioară domnațiunii Turciloră. Este adevărat însă că Guvernele care au succedat la gurile Dunări au arătat o mare sollicitudine pentru conservarea loră, găsindule folositore ocalități atât din punctul de vedere al în bunătățirei climatului și al solului cât și ca o stăvila naturală contra inundațiunelor periódice al fluviului.

Regiunea Baltosă, numit Bugeac, care coprinde Delta și teritoriul coprins între Mahmudie și Canarakioi de lângă Constanța, produce stuful care servește pretutindinea la construirea, învălișul și încălditul casselor locuitoriloră acestei regiuni, peșce de toate speciile proprii apeloră dulce și sărate, icre ne-

gre, roșie și de chefal ulei de peșee și unt de morun de calitate superioare; la gurile Dunări se pescuiesc Morunul de o greutate care întrece peste 300-350 ocale unul; chefalul în lacul Rađim, cuvidia, Turbot (calcanul) și câte o dată Barbunul pe mărginile Mări-Negre; se mai poate menționa și multimea differitelor specii de păsări acuatice precum sunt Pelican, Lebede s. c. l. s. c. l.

Printre apele curgătoare singur Dunărea (Istru) are un parcurs însemnat în acesta Provincie, töte celelalte reulete n'au decât o întindere foarte limitată din care unii se perdă în interiorul țărei, iar alții în Dunăre sau în bălțile formate de vărsăturile ei. Aceste reulete sunt: Cernavoda, Gârlita, Tașaul, Boazcik-dere, Rahman-Dere, Borojul, Cădil-sara, Star, Dörtuna, Culonec, Telița, sau Celicul, Taița Slava și Pecinega.

Astađi Dunărea se varsă în Maré-Negră prin patru guri: Chilia, Sulina, St. George și Dunavetă.

Brațul Sulina este cel mai principal pentru navigație cu töte că el este cel mai strîmt și mai puțin adâncu în totă întinderea lui de căt brațele Chilia și St. George.

Brațul cel mai însemnat ca lărgime și adâncime precum și ca volum de apă este cel numit Chilia (Tiagola), și după el vine brațul St. George (Hadrâ-

ledă);

Brațul Dunavețu este cel mai neînsemnat și se varsă prin lacul Rađim și Potița în Maré-Negră.

Nissipul împins de valurile mari și aluvionul depus de corentul Dunărei formădă la gurile brațelor Chilia, St. George și Dunavețu o grămadire de nomol (bas-fonds) aşă că intrarea sau eșirea bastimentelor de o immersiune mai adincă de 4-5 picere englese este aneviósă și primejdiösă.

Orfeos, Epimenides, Dionisios, Herodot, Pissandros și Apolonius în descrierea călătoriei argonotiloră la 1350 ani înainte de era Creștină, spună că Istrosul (Dunărea) izvorășce din munți Ripeo și că se imparte în două brațe în vecinetea munțiloră Traciei și Scytiei și că unul din aceste brațe se varsă în Pont-Euxen (Maré-Negră) prin două guri Calon și Arios formând insula Pefki, iar celalalt se varsă în golful Adriatic.

Este netăgăduit că Dunărea în anticitate n'a avut scurgerea ei prin brațele de astăzi, și că valul lui Trajan de la Cernavoda spre Tașaul, Canara-keoī sau Cara-harman, puțin spre Nord de Constanța, precum și cel de la Hârsova cu acel care se prelungesce spre lacul Rađim pe la Sudul orașului Babadagh aș servit la differite epoci de albie vecheloră brațe prin care Dunărea ajungea la mare.

Dunarea fiind principalul și potu țice singurul nostru arter de comunicație pe apă, cred că totu Românul s'ar interesa de a cunoșce în detail parcursul ei și în acesta credință voi abusa de răbdarea lectorilor pentru a' face o descriere mai pe largu:

Acest fluviu are un parcus general de aproape 3169 kilometre; peste 400 râuri sunt tributare lui; el adăpă mai mult de 558.000 kilometre patrate de teren pe o singură cracă pînă la Isaccea conservând în genere o lărgime de 566 metre s'o adîncime minimum de 17 metre; de la Isaccea 28 kilometre la vale începe capul Deltei numit Ismail—Ciatal (bifurcația Ismailului) și Dunarea se împarte în două brațe Chilia și Tulcea. Brațul Chilia absorba ^{17,27} părți al întregului volum de apă al dunărei și se coborâa la mare printre ambele orașe Chilia, iar restul de ^{10,27} părți trece în brațul Tulcea care și acesta la 20 kilometre mai la vale, la punctul numit Ciatal—St George, se împarte în alte două brațe Sulina și St. George.

Brațul Chilia menține lărgimea și adîncimea lui pînă la o distanță de 24 kilometre Nord-Est de la Ciatal-Ismail spre orașul Ismail; (pe acest braț se află canalul prin care lacul navigabil Jalpuk de la Bolgrad comunică cu Dunarea precum și Canalul Șonta prin care brațul Chilia comunică cu brațul Sulina). De la o-

raşul Ismail cursul fluviului la o distanţă aproape 16 kilometre la vale se inclină spre Sud-Est și apoi se întorce la Nord-Est, și puțin mai la vale se împarte în trei brațe navigabile care se întunescu aproape de orașul Chilia; de la acest punct malul stîng formădă frontiera Sudică a întinsului Baragan (steppe) din Russia, iar malul drept este continuu espus a fi inondat la ori ce creștere a apeloră Dunărei. Brațul Chilia se varsă în Mare prin cinci guri principale care și ele se subîmpartă în mai mult de 12 alte guri din care nici una nu este accesibil bastimentelor de o immersiune mai adânc de 4-5 picere englese.

Cursul brațului St. George tinde în genere spre Sud-Est și conține $\frac{4}{5}$ din volumul apeloră brațului Tulcea sau $\frac{8}{27}$ al Dunărei de la Isaccea; lărgimea acestui braț este în genere de 1200 picere englese, și adâncime minimum de 16 picere englese, numai aproape de imbucătura lui, acest braț se împarte în două canaluri din care nici unul n'a-re o adâncime mai mare de 5 picere englese.

Brațul Sulina tinde cursul seu în genere spre Est și absorbe $\frac{4}{5}$ din volumul apeloră brațului Tulcea; lărgimea lui navigabilă nu intrece 300 picere englese.

La 54 kilometre la vale de la Ciatal St. George din brațul cu acest nume se desparte pe malul drept, în vecinătatea satului Dunavetii, un mic corînt, adânc

și navigabil pentru bastimente de un mic tonagiu, numit Dunaveti care după un cursu șerpitor intră în lacul sărat Rađim de unde trece prin un mic canal, Portița, și se seurge în Mare.

De la Braila și pînă la Mare prin brațul Chilia distanță este de 211 kilometre, prin Sulina de 186 și prin St. George de 236 iar în linie dreptă de 176 kilometre.

Inclinarea Dunarei pe brațul Sulina este de 2 police pe kilometru, când apela sunt scădute și de 6 police, când ele sunt crescute.

În timp normal corentul Dunarei, pînă la Ciatal-Ismail, are o repe diciune de 4-5 kilometre pe ora iar când apele sunt crescute ea trece peste 9 kilometre

Dunarea este închisă navigațiunei în term-mediul de 46 dille pe an din cauza înghețului. Durata cea mai lungă în interval de 10 ani, de la 1869-80 a fost de 96 dille, iar cea mai scurtă de 12 dille, și n'a înghețat de loc de 2 ori în anele anilor 1872-73 și 1876-77.

La 1856 o comisiune compusă de reprezentanți celor 7 Puteri semnatarî Tratatului de pace de la Paris. a fost constituită cu scop de a înlesni să a înbunătăți intrarea gurilor Dunărei pentru bastimente de un tonagiu mai mare.

Acesta Comisiune după ce a studiat cele trei brațe

principale ale acestui fluviu s'a decis a face lucrări provisoriu la înbucătura brațului Sulina, de ore ce acest canal presenta avantaje și înlesniri imediat cerute de navegațiunea fluviului, lăsând ca în urma se facă lucrări de înbunătățire definitive și mai avantajose pe unul din celelalte două brațe principale; însă cheltuelile făcute atât în lucru și în dănciuri că și pentru lucrările de artă provisoriu la Sulina au redus starea financiară a acestei Comisiuni în impossibilitatea de a mai întreprinde lucrările definitive proiectate a se face la brațul St. George, aşa că cea-ce s'a făcut la Sulina a trebuit să devie definitive, cu tot ce că întreținerea acelora lucrări absorbă cheltueli enorme pe fiecare an.

Dupe evaluarea făcută de Sir CHARLES Hartley, actualul Șef Ingineru al Comisiunei Europeană lucrările de înbunătățire la brațul St. George ar fi costat 17,000,000 franci când cele făcute ca provisoriu la Sulina au costat peste 21,000,000 de franci.

La 1883 se termină mandatul de atâta oră prelungit al acestei Comisiuni și totuști în acel an se achită și datoriile ce contractase la diferite epoci.

Delta propriu ășisă cuprinde tot spaciul din triunghiul format de brațele Dunărei de la punctul împărțirei ei în mai multe canale și pînă la țărmele

Mări-Negre; ea se mărgineșce la Nord de brațul Chilia, la Sud de brațele Tulcea, Sf. George și Dunavețu și la Est de Maré-Negră. Superficia ei este de 3500 kilometre pătrate în care se coprinde și insula Dranova cu lacul Rađim.

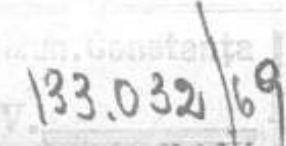
Vîrful acestui triunghi este format de punctul numit Ciatal-Ismail la Vest și are de base la Est cîstele Mări-Negre de la gurile Chilia și la Sud pe celle de la Sf. George și Portița.

Excepțând malurile brațului Sf. George și Chilia totu spaciul coprins în Delta este supus inondațiunilor periodice; el este acoperit cu stuh și sălcii, avînd numeróse lacuri și bălti întinse și adânci.

Populațiunea din acesta localitate mlașcinösă se poate evalua la mai mult de 11,000 suflete, compusă principalmente de Ruși, Greci și Români.

Solul este compus de un aluvion pulverisat fin și lipsit de ori ce pétră, prunt sau nisip granulos; spre Ciatal-Ismail el are o nălțime de 19 picere d'asupra nivelului Mări, la înbucătura St. George de 8 picere iar la înbucătura Eski-Stambul [vechiul Constantino-ple) după brațul Chilia se gasescă mai multe înalțimi de nisip că de 40-50 picere d'asupra nivelului mării Iestul Deltei are puține maluri care se întreacă 2 picere nălțime nivelul Mări,

O mulțime de insule plutitòre, formate din redăcini

de stuh detașate în blocuri mari de la vre un mală, se văd în lacurile Deltei, unele din ele sunt locuite chiar, de pescarii unde ei au coliba și grădinuța loră potageră, aceste insule, numite Plaiuri, schimbă pozițiunea după capriciul vîntului.

Delta, lipsită de bassinuri artificiale spre a conține apele, este mlașină și peste tot inondată la fiecare creștere și debordare a Dunării; numai extremitățile celor trei brațe principale sunt puțin afectate de variațiunile volumului apelor.

La 1874 o societate Germană a solicitat de la Guvernul Ottoman dreptul de a stabili în Delta o colonie de Nemți de mai mult de șase mii familiilor, obligânduse acăsta societatea a face cu spesele sălăbassinurile și canalele trebuințiose pentru a transforma suprafața Daltei într-o grădină potagere imensă. însă din motive politice sublima Portă a refusat aceste frumosе avantaje și Delta a remas până astăzi ce a fost și ce este.

Insule principale în Dobrogea sunt: Ciatal, Letti, St. George, Olinca (pe acăstă insulă este clădit un far turnant, care produce la fiecare minut o lumină alternativă albă și roșă,) Ivaneșci, Casanerusky, Atărnăț, Balaban, Strîmbu Prival, Tulchia-mare, Popin și Insula Serpiloră.

Totă aceste insule sunt formate de apele saū vărsăturile Dunărei, numai Insula Șerpilorū aşedată în Mare, are importanța ei militară și comercială, având o fisiologie cu totul particulară. Situată ca o stîncă la 38 kilometre în Maré-Négră, spre răsăritul înbucătării Sulina ea n'are nici o asemănare geologică cu doua insula care mai există în totă maré-négră la înbucătura râului Zacharia spre cîstele Asiatice, între Sinop și Samsun, nici cu vre un lanțu de munți al teritoriorū vecine, din care cel mai apropiat este Beștepe din Dobrogea la o distanță de 100 kilometre și separat prin Maré-Négră ș'o intinsă vale mlăștinösă și băltosă.

Insula Șerpilorū se află situată la $45^{\circ} 16' 17''$ graduri Latitudine și $30^{\circ} 14', 23''$ longitudine al meridianului de la Greenwich.

Circonferența ei are peste patru kilometre și conturul ei este în forma unui 8 optu dessinat orizontal.

Compoziția solului este de o formățiune silice, stratificate, pe maluri, în blocuri mari, cimentate între ei prin centure de aluvion-cretaceu în grossime inegale.

Cîstele insulei sunt tăete în prăpastie și au o înălțime de 15-30 metre mai sus de nivelul Mări. Suprafața ei prezintă un platou inclinat spre resărit; Vegetațiunea dupe dînsa este foarte bogată, dar subsolul, adînc de 2 metre, este compus de un fel de ciment

ne arsă care se întărește indată la contactul umedeței dar care nu conservă soliditatea lui mult timp.

Pe partea despre Răsărit să află aglomerat un strat adânc de guano depus de păsările aquatice care să adăpostescă acolo în număr foarte însemnat,

Climatul insulei este din cele mai salubre și mult mai temperat decât în țerră. Isvor de apă dulce aparentă nu este pe insulă, dar după indiciile care le am văzut eu trebuie să existe; pînă astăzi apa de plouă adunată în citerne este singura care servă la trebuințele locuitorilor ei.

Este cunoscut să am văzut cu propriii mei ochi că oile și caprele crescute sau importate în insulă nu simtă necesitatea de a să adăpa; cele importate cu care am experimentat eu, după două șiruri de la sosirea lor în insulă au refuzat apa ce le offeream și care era adusă de la Dunăre, apă cu care ei erau obișnuiți, acestu fapt străinu am observat în timp de 14 șiruri cât am mai stat acolo.

Până acum dece ani nici o specie de arbori nu există în Insula și să pretindea că ei nu reușescă acolo, însă încercările făcute de mine, în anii căt am reprezentat Compania Farelorū Imperiului Ottoman la Sulina, au reușit pe deplin și astăzi sunt vr'o 15 Accacia și Ayleantus plantați de mine care au o vîrstă de 7 și 8 ani.

Apropierea și abordarea insulei este pericolosă băstimentelor din cauza stîncelor presărate sub apă la o mare depărtare de mal de jur împrejur.

Astași acăstă insulă este locuită numai de patru gardieni al Farului, trecut în possesiunea Comisiunei Europeene a Dunărei și de o garnisonă militară Română de șapte soldați. Singura clădire care să află pe dinsa este turnul farului cu dependentele lui, construite de Ruși pe la anul 1846-47; acest faru produce o lumină albă cu eclipsă la interval de 20 secunde, care projectează pînă la o distanță de 30-35 kilometre pe mare.

Printre istorici antici Strabon cel întâi face mențiune de acăstă insulă ca essistând la gura Boresthelnului (Dnieper) sub numele de Leuca sau insula albă. Numele de Insulă Șerpiloru (Fido-nissi) i s'a dat mai în urmă din cauza multimei șerpiloru care să adepotescu acolo, aceste reptile provin din Dunăre și nici unul din ei nu este veninos, mulți au ajuns la mărime de două metri și grossime de 20 centimetri circonferență, ei fugă de omu și nu'l atacă nici o dată, ei nu se luptă de căt pentru ași apăra viața, mușcatura loru chiar n'are efectul nici căt impunse-tura albinei.

Importanța Insulei Șerpiloru în anticitate ca, intrepozit al comerциului era, forte mare, tôte mărfurile

intregului transacțiune cu litoralul Est, Nord și Vest al Mărei-Negre precum și cu interiorul fluviurilor Dnărea, Dniesterul și Dnieperul se depositau acolo. Strabon menționa că în acésta insulă esista un furmos și marețu templu dedicat lui Așil și că Ellenă considerau insula ca un loc sfânt, locuința sufletelor lui Ajax, Așil, Patrocl, etc ș'o numea Insula heroilor și Insula reposaților; chiar drumul de la acésta insulă spre Istmul Tavrida din Chersona îl numea Calea lui Așil.

Sub dominațiunea Russă multe obiecte antice au fost descoperite în acésta insula și transportate în Russia. La 1873 am locuit'o și eu 16 dille în care interval după multe săpături n'au putut descoperi decât fondamentele templului menționat de Strabon, două plăci de marmoră, ca de un metru pătrat fie care, după sculptura loră pară a fi servit ca cōnișe la acel templu, aceste lespede pară a fi trecute prin focă, ce a ce mă face a presupune că și templu a fost distrus prin incendiu; am mai găsit și o altă pétră taiată în patru unghiuiri ca de un stîngin lungime și 80 centimetre grosime și largime având o inscripțiune în limba și caractere Ellenă pe partea-superioră a lungimei, acăstă pétră a aparținut mosoleului unui heroă mort în localitate, numele și data n'au putut constata de ore ce partea unde a trebuit se facă mențiune este fărâmătată. Aceste

reminisențe timpuriloră antice și poate multe alte dacă și astăzi reingropate în locul unde le am descoperit așteptând că Guvernul se va măsuri pentru conservarea loră.

In partea despre Sud-Est se observă urmele anticului port unde se adăpostau bastimentele și tot în vecinătatea acelui locă pe platou se găsește o cantitate mare de oale sparte din care unele dessinate cu colori vie și bine conservate.

O mulțime de monede Ellene, Romane, Venetiane și Genovese să gasescă la fiecare pasă, acăsta dovedește dominațiunea și locuința acestor popore pe insula Serpiloră.

Cu puțină îngrijire și cheltueală acăstă insulă ar deveni o stațiune balneară din cele mai plăcute și salubre de ore ce apele ei sunt curat apă de Mare ne amesticate cu apă dulce precum este casul la Constanța.

Climatul Dobrogei este în genere salubră; singur febrele sunt cunoscute ca bolă locală însă ele nu sunt pericolose ca în alte localități în condițiuni geologice ca Dobrogea și nici nu bântue în toți ani, cel mai bună remediu de preservare este un regim de alimentație substanțială și azotată, să se feri de umedea nop-

țiloru; réoa reputația climatului Dobrogei, considerat ca fórte pernicioșu și ca mormântul străiniloru provine din causa boaleloru care au bântuit în tot-dé-una armatele de invasiune, acésta nenorocire nu provinea în realitate decât din defectuósa organisare a serviciului sanitar și alimentar al aceloru armate, cea ce s'a probat prin ultimul resbel Russo-Turcă,

Longivitata este tot aşa de mare aci ca ori unde, în fie care satu se găsescu cel puțin dece la sută a populațiunei având o vârstă mai înaintată de 75—85 ani.

Serviciul Sanitar s'a stabilit în Dobrogea astădi după sistemul celoru lalte Județe din Térră, și afară de medici plătiți de Stat fie care comună urbană are medicul seu Comunal.

Câte un spital Județan s'a înființat în orașele de residență a ambeloru Județe, deosebit de celle organizate de fie care arondisment în orașele de reședință a administrațiiloru.

Serviciul Sanitar maritim funcționeasă la gurile Dunărei sub o direcțiune s'un regulament special. Acestă serviciu este menit a împedica introducerea în Térra maladiiloru contagiose prin bastimente.

Agricultura și Industria este fórte înapoiată în Dob-

rogea, potu ȣice într'o stare primitivă; plugul este a-rareori întrebuiuȣat, rariȣa este instrumentul general al plugariei locuitorilor. Sistemul estansif, cu ȣacere bisanuală și trianuală este adoptat pretutindenea.

Dobrogea preferă creșterea vitelor și a albinelor la lucrul pământului. Cu totu scădâmantul populației animală, din cauza resbelului, emigrației și epizootiei din anii din urmă, Dobrogea posedă și astăzi turme numerouse de vite și cu drept cuvînt renumite:

Afară de cultura arborilor fructifere locuitorii acestei provincie se ocupă fîrte mult cu cultura vietei. Localitatea numita Sarica în Plassa Tulcea este acoperită cu vii pe o întindere mai mult de o sută kilometre pătrate și produce vinuri renumite care ară intrece Odobesci și Dragașni dacă fabricarea loră ar fi îngrijită.

Vr'o căteva stabilimente de distilat spirt, o fabrică de Sapun, alta de lumânări de seu și de ceară, vr'o-câte-va cașierii, tabăcarii, o fabrică de șaiac și alte mici industrii sunt cele mai respîndite în Dobrogea. Populația Bulgară și parte din cea Română product toate cele necesare loră aşa că nu cumpără nimic din fabricatele streine.

Caii de comunicație nu există în Dobrogea alte decât cele moștenite de la Turci; în prima linie se

pote menționa calea ferată Cernavode-Constanța 67 kilometre șoseaoa Tulcea-Isaccea 37 kilometre și cea Tulcea Babadagh 35 kilometre; un Corp de Ingineri retribuit de Stat de la 1879 a început lucrarea unoră rețele de șosea pe o întindere de 120 kilometre din care 2 ½ s'a și dat în circulație în Județul Constanța iar restu va fi gata în campania anului corent.

Comersanți engrossist sunt fără puțin la număr în Dobrogea, lipsa loră se simtă prin preciul esagerat de scump cu care se vând totă objectele; detaillisti însă sunt în număr esesiv de mulți în proporție cu populația.

Principalul comerțiu de exportații consistă în lânuri, brândături, pei de differite animale domestice și selbatice, grâu, porumb, orz, ovăz, fasole, miere, ceară, pește serat și proaspăt, icre, clei și unt de pește, óse de animale, lemnarii și vite.

Importul se compune de coloniale, fererie, quincaillerie, țesuturi și differite alte fabricate industriilor străine mai ales al Austriei și Germaniei; mare parte din aprovisionări se facă la Galați și Constantinopole iar de la locurile de producții de a dreptul fără puțin.

Invățămîntul Public a fost nul în Dobrogea, arăreori căte o școală primară essista pe lîngă o biserică sau Djamic. Astădi s'aü infințat școle mai în tîte comunele urbane și rurale. Județul Tulcea possedă 35 școle publice și 8 confesionale care funcționađă, elle sunt frequentate de 1371 elevi de ambe secse, și alte 20 locale sau mai construit acum în urmă. Dupe indicațiile D-lui Prefect de Constanța, anul trecut esista în acel Județ 37 școle de ambe secse frequentate de 1560 elevi și eleve.

Dobrogea ab-antiquo a fost locuită de Români și cu dreptu cuvînt se poate assigura că ei sunt locuitori autochtoni al acestei provincie, chiar și localitățile unde sunt aședați locuitori de altă gîntă au păstrat pînă astădi numirile Române care le aveau din vechime, precum sunt: Calica, Pârlita, Săraca, Portița, St. George, Ighița, Pétra-fetei, Petróssa, Cocos, Dragaica, Tocilele, Valea-pleopiloru, Obrușîța, etc. etc.

Dupe Români s'aü introdus în Dobrogea coloniile denumite Găgăusi, veniți în Europa din provincia Caramania, Asia-mică, unde există și astădi parte din ei, care dupe tipu paru a fi de rassa Turcomană, dialecul loru variasă între cea Turcă și Tatară. Membri acestor colonii se găsescu stabiliți d'a lungul litoralului Mărei-Negre de la Burgas pîn'în Basarabia, con-

servind pretutindinea pîn'astađi moravurile, datinele și limba loră ca și cei din Caramania, nealiinduse cu nici una din naționalitățile printre care trăiescă, fie creșcineții și dînsi sau musulmane de ginta loră precum sunt Turci și Tătari.

Remășițele coloniilor Grece Bysantine care se stabilise în Dobrogea în timpul Imperiului loră se mai găsescă și astăđi în număr fără restins, precum sunt cei din comunele Ali-bei-Chioi, Ak-Cadân etc.

In al 16^a secol, Tătari Caraibi și în al 17^a secol, Tătari Cabaili de ginta Noghai din Bender, Chotin și Akerman s'aă refugiat în Dobrogea pentru a scăpa de sub dominațiunea Moscovită, s'aă fondat mai multe sate și orașe

Ruși Cosaci și Haholi, în urma unor persecuții religioșă aă emigrat din Russia în Dobrogea la diferite epoci, și partea cea mai mare din ei s'aă stabilit în regiunea băltosă al acestei Provincie numită Bugeac.

Cu mult în urma cucerirei Dobrogei de Ottomani, Turci s'aă aședat ca locuitoră statornici.

Iar pe la anul 1840 Bulgarii despre Bazardjik din Bulgaria aă început a emigra în Dobrogea unde aă format cel mult vr'o 30 sate.

La 1844 Germani (Şvabi și Alsaciensi) stabiliți în Russia de Imperatul Alessandru I aă început și ei să trece în Dobrogea unde au format pîn'astăđi vr'o de-

ce comune rurale.

Dupe resbelul de Crimea, la 1857—58, Tătari din Crimea, Cerchesi și Abasi din Caucasia emigrând în Turcia, parte din ei a fost aşedată în Dobrogea; însă cu resbelul din 1877 toți Cerchesi, Abasi precum și mare parte din populațiunea musulmană Turci și Tătari au emigrat în Turcia de unde nu s'așteptă să întorsă decât un număr restrins de Turci și Tătari.

Astăzi populațiunea Dobrogei se urcă în total la 166,812 suflete, împărțită în dece diferențe naționalități:

	În Județul Tulcea	În Județul Constanța
Români	34840	14884
Bulgari	21920	8429
Ruși	16336	332
Turci	9300	14947
Tătari	8530	22584
Armeni	823	295
Greci	3681	2607
Ebrei	2405	468
Germani	2310	116
Tigani	1030	...
Diferite Nați.	725	250
	<hr/> 101,900	<hr/> 64,912

Numărul acestoră populațiuni creșce dilnică prin contingentul de emigranți care sosescă din Bulgaria, Russia, Turcia și Austria.

Caracterul general al acestoră populațiuni este foarte blandă, supusă legilor, labriosă și economă; fie care a păstrat virtuțile și viciurile predominante al găintei sale, civilizațiunea patrunde în moravurile loră cu mare înlesnire.

Locuitori Dobrogei se împartă în trei principale religiuni: Creștină, Mahomedană și Mosaică; Cei de religiunea Creștină se împartă în 17 secte: Ortodoxă, Catolică, Arménă, Evanghelistă, Staro-Pravoslavnică, Nemolécă, Lipovană, Bispovca, Parujanța, Oblivanța, Duhobra, Rascota, Staroverța, Sobotnica, Malacană și Scopita. Cei de Religiunea Mahomedană se împartă în trei secte Seită, Sunni și Chizilbașă:

Dobrogea posedă șasă Mănăstiri de bărbați și două de femei, puțin populate; aceste sunt două la Slava-rusească din care una pentru femei; două la Celic, din care una pentru femei; una la Tekke, alta la Taița, abandonate; una la Savun, iar a șasă la Cocos locuită exclusiv de Români veniți din Transilvania; locuitori celorlalte mănăstiri îngenere sunt Ruși.

Dominațiunea Română a lăsat multe urme ne șterse pîn'astădi: Campu Legiunelor III și VIII de la Ighița, fostă Trosmis; șidul paralel cu cursul vechiului canal al Dunării pe lîngă Babadagh, Orașul Constanța, presupusa Tomis; Mangalia, vechia Kalatis; Cara-harman, fostă Istria, care pare a fi fost un oraș la îmbucătura primitivă a Dunării (Istros). Actualul Medjedie (Cara-su), altă dată port frequentat de multime de bastimente, băltile care se vedă astădi începând de la Cernavoda (Boghz-keioi, satu canalului), și mergând pînă la Ala-Capu dovedesc că vechiul braț al Dunării începea de la actuala Cernavoda și se prelungea pe la Medjedie spre Ala-Capu, Tașaul și dedea în Mare pe la Caraharman (Istros) sau Canara-kioi. Inchiderea acestui canal așa format băltile de care este înconjurat astădi Medjedie; și inchiderea comunicației acestor bălti cu Dunărea de cătră Compania Căi ferată, contra stipulațiunilor Caetului lor de însărcinare, a transformat Medjidie într'un punct infect și mortal locuitorilor săi prin miasmele nesănătose produse de mlașcinele și balțile stagnante care numai pot comunica cu Dunăre spre a se curăți la fie care epocă de crescerea apelor. Dupe opiniunea mea admit mai lesne că vechia Medjidie se fi fost adevărata Tomis, de ore ce ea întruneșce cu mai multă exactitate condițiunile atribuite acestui din urmă, care nu

se putea dări de la mare dupe cum Constanța este apparentă de la o mare distanță.

Nicolitelul dupe întinderea ruinelor săle pare a fi fost un orașu însemnat în vechime și se pretinde a fi vechea Trianopolis sau Trajanopolis; nu de mult î se acorda o populațiune de peste 30,000 suflete; astăzi ea este o comună rurală și se cunoște sub numele de Fătâna-Nedelea, Satu-Mănăstirea sau Nicolitelu.

Macinul actual se consideră ca vechia Acsiopolis. Cătunul Rakel între Isaccea și Macin pare a fi fost, dupe ruinele săle un camp militar Roman mai mare decât Ighița, și ruinele săle n'au fost încă esplorate pe când de la Ighița o Comisiune archeologică francesă a transportat în francea la 1857—58 pe două bastimente, bine încarcate, mare parte din anticitățile descoperite acolo.

Afără de ruinele ce se vădă la Mangalia, Beștepe și Isaccea se mai găsescu o mulțime de țădiri antice între Nicolitel și Mănăstirea Celicu; în pădurea care desparte aceste două localități se găsescu multe ceșmele și aquaduce Romane, vase de pământ arsă ca de 4 metre dimensiune, îngropate și d'asupra căroră a crescut pădurea; am văzut unul din aceste vase desgropat de călugări Mănăstirei Celicu, de sub rădăcinele unui stejar, de o grosime ca de un metru circumferență pe care a desrădăcinat'o; acest vasă era la

o adîncime de un stînjin s'acoperit cu o placă de peastră pe care crescuse copacul; după aparență aceste vase servea pentru conservarea vinului sau a cerealelor.

Mulțimea monedelor antice Ellene, Romane și Byzantine precum și a ruinelor care acoperă mai totă Dobrogea sunt atâte probe că acesta provincie a fost odată cu mult mai populată și mai înflorită de cât este astăzi. Păduri selbatice au acoperit locuințele și orașele populațiunii care a dispărut, și a le cărei urme nu se vedă decât prin niște șidiri în ruine, aquaduce, cișmele, arbori fructifere, ca ciresul, prunul și nucul, rămasă ca o amintire printre pădurile cele mai nefrequentate.

O mulțime de dămburi (Tumulus) se găsescă în Dobrogea și parțial face parte din cele aflate în Basarabia și care se prelungesc pînă dincolo de Rumeilia Orientală; unele din aceste dămburi sunt mormânti heroilor și altele serveau ca după vîrfurile lor să comunice semnalele de resbel și de pașă.

Dobrogea sud Guvernul Ottoman forma un singur Județ sub denumirea de Sandjacul, Livalicul sau Muttessariflieul Tulcei și facea parte din Provincia (Vilayetul) Dunărei care coprindea totă Bulgaria și Dobrogea.

Ea era administrată de un Mutessarif cu reșidență în orașul Tulcea și avea o întindere în lungime de la Gurile Dunării pînă la Cernavoda inclusiv și în lărgime pe malu mării de la Vîlcov pînă dincolo de Constanța; Ea era împărțită în șapte Cazale sau Caimacamlicuri (arondismente): Tulcea, Sulina, Kustendje, Macin, Hârsova, Babadagh și Medjidie; și în patru Mudirlicuri (Poliții) Chilia, Isâccea, Mahmudie și Cernavoda.

Ori ce aglomerație de casse forma o comună care se administra de Ciorbagi (Jurați), aleși de consătenii lor, sub preșidenția unui Muhtar (Primar) numit de Guvern; Mudiri celoru patru târgulete numite mai sus administra comuna împreună cu un consiliu alesu de locitorii; iar Justiția se împărtea de un Naib (Judecător de Pace) numit de Guvern, assistat de un Consiliu asemenea ales de locitorii comunei,

Arondismentele erau cărmuite de un Caimacam, numit de Guvern, cu concursul unui Consiliu ales de delegați Comunelor sud titlu de Medjilissi-Idarei-Caza; iar Justiția era presidat de un Cadiu numit de Guvern având de consilieri trei notabili aleși tot de acei delegați sub deuumirea de Medjilissi-Daavi, și judecau în prima Instanță.

Un Consiliu Județean, Meejlissi-Idarei-Liva, alesu de delegați arondismentelor administra Județul im-

preună cu Mutessariful numit de Guvern; și un Consiliu Judiciar, Temizi-Hukuk, assemenea alesu de acei delegați administra Justiția, sub Preșidenția unui Hakim (Judecător) numit de Guvernū, atât în materii de Apel (Istinaf) contra Decisiunelor pronuncate de Tribunalele de Arondismente cât și ca Tribunal de Prima Instanță al Județului.

Mutessariful, Caimacamul, Mudirul și Muhtarul precum și Naibul, Cadiul și Hakimul erau de drept Președinti Consiliilor care se aflau sub ressortul lor. Capii tutoru religiunilor erau de dreptu membru în tote consiliile, fie Administrative, fie Judeciare; În materii pur religiose ei judecau pe toți credincioși loru fără amestecul Guvernului civil, care era numai dator a'ī acorda tot concursul cerut fără nicu un control din partea lui.

Affacerile comerciale erau lăsate sub Juridicținea unui Tribunal de comerț cu reșidență în Tulcea.

Astădi Dobrogea întinsă pe de o parte pînă la țindurile fostei cetate Silistra, iar pe de altă parte pînă dincolo de Mangalia, este împărtită în două Județe Tulcea și Constanța, administrate fie care de căte un Prefect în puterea unei Legi Organica special pentru Dobrogea, și cu concursul unui Consiliu Județan alesu de delegați comuneloru întregului Județ.

Județul Tulcea este împărțit în patru arondismen-

te și două Poliții; Arondismentul Tulcea cu 41,400 suflete; Macin cu 21,900 suflete, în care se coprinde și Poliția Isaccea; Babadagh cu 30,200 suflete și Sulina cu 8,400 suflete, în care se coprinde și Poliția Chilia-Veche.

Județul Tulcea are peste tot 7 comune urbane și 58 rurale cu 61 cătune.

Județul Constanța are 7 comune urbane și 73 rurale cu 103 cătune; el este împărțit în cinci arondismente: Constanța cu o populațiune de 11,839 suflete; Mangalia 12,433; Hârsova 8,825; Medjedie 11,503 și Silistra-Nouă 20,312.

Fie care arondisment este sub juridicțiunea unui Administrator și fie care comună a unui Primar, cu un consiliu communal.

La reșidențele de Arondisment sunt stabilite și către un Tribunal de Ocol, compus de un Judecător, un Supleant și un Substitut de Procuror; Aceste Tribunale fac să serviciu Judecătorilor de Pace și a Tribunalelor de prima Instanță.

Un Tribunal de Apel există pentru întreaga Dobrogea cu reședință în Tulcea.

Comunele urbane în Județul Tulcea sunt:
Tulcea actuală, clădit de vîr'o 50—60 ani la Sud-

Est de cea veche, este capitala Județului cu acest nume, reșidența autorităților superioare Administrativă și Judiciară al Județului și Militară al Dobrogei, scaunul eparchiei episcopatului Grec, și a Proto-Ereului Român. Are o populație de 25,000 suflete și este situată în amfiteatru pe cîstele dealurilor dupe malul drept al Dunării care îi dă un aspect din cele mai formoase și pitorescă.

Tulcea ca port comercial este puțin important, iar ca port militar ea este admirabil situată și unică pe între Dunărea. Portul militar de astăzi prin situația lui oferă adăpostul cel mai sigur pentruernarea bastimentelor, și dacă el se va lărgi prin unirea lui cu lacul Zagran de care este despărțit de un spăciu ca la 200 metri, s'ar putea stabili un basin mare și comod pentru curățirea bastimentelor și un arsenal de construcție și reparație navală din cele mai importante să căroră lipsă este foarte mult simțită de navegațiunea fluvială.

Cheul de peatră dupe malul Dunării, Palatul Administrativ, cele trei casarme și două spitale, șapte biserici al diferitelor confesiuni, precum și cele două moschee, sunt clădirile principale din Tulcea.

La marginea Est al orașului se poate menționa promontoriul Hora-Tepessi (Dămbu Horei) unde Majestatea Sa Regele CAROL I a pus fondamentul unui monu-

ment comemorativ pentru a doua încălcarea Românilorū în Dobrogea.

Beștepe (cinci dămburi) nu departe de Tulcea este aparentă le o distanță de 120 kilometre despre mare; legenda locală spune că valurile mărei-negre scăldaău odată poalele acestor dealuri.

Orașul Babadagh, care nu de mult număra o populațiune de mai bine de 10,000 suflete și era centrul unui comerț fără importanță, astăzi n'are decât 3,200 suflete. Grădinele acestuia orașă sunt din cele mai frumosе, clima și apa ei sunt fără salubre. Pozițiunea ei centrală și strategică i'í promite un viitor frumos.

Macin are o populațiune de 4,500 suflete; este situată pe malul drept al canalului Dunări cu acest nume și se presupune a fi vechiul Axiopolis.

Sulina orașă reclădit din nouă pe un teren artificial produs din umpluturile bălti cu savura adusă de bastimente, a fost destrus totalmente la 1854 Iulie 18 de Vice-Amiralul Engles Parker în urma assassinări fiului său de către voluntari greci înrolați în armata Russă.

Acest orașel precum și insula Serpiloră au urmat în tot-d'auna sortă Deltei Dunării; Smulsă de la Turci la 1812 odată cu hrăpirea Bassarabiei, Ruși a stăpânit'o pînă la 1854, când Austriaci a ocupat'o mi-

litărește; la încheerea Tratatului de Pace de la Paris în locu de a preda Sulina și Delta Romaniei conform stipulațiunilor aceluia tratat ele au trecut sub dominațiunea Imperiului Ottoman în urma unor învoeli diplomatice. Assiedată de Ruși timp de optă luni și bombardată trei zile continuă la Octombrie 1877 Sulina a fost predată Rușilor în baza stipulațiunilor tratatului de la Sau-Stefano, și la 26 Noemvrie același an au remis'o Românilor conform prescripțiunei tratatului de Berlin.

Acest orașel datoreasă esistența lui numai poziunii sale domnitoră la gura brațului navigabil al Dunării; portul lui este singurul în Maré-Negră, dupe Bosfor, adăpost sigur pentru bastimente în oră ce timp și el este frequentat anualmente de mai mult de 6,000 bastimente de Mare și de fluviu.

Populațiunea stabilă Selinei este de 3,400 suflete iar cu acea flotantă se poate calcula pînă la 6,000. Aici este reșidența Autorităților administrative și Judiciare al Arondismentului cu acest nume, a diferitelor ramure de administrație al Comisiunei Europeană a Dunării; posedă patru biserici, două djamii, un spital, mai multe ateliere de fererie și reparatia bastimentelor, și clădiri mărete care ar face onore unui oraș mare.

Sulina mai este și reșidența a șapte Consuli pute-

riloru streine și a Agențiloru comerciali al mai mulți Casse mari de Comerciu din Braila și Galați.

Orașul Isaccea (Oblușița) altă dată capitala Dobrogei și astăzi orașel cu o populațiune de 2,400 suflete este renumită pentru mierea, ceara, vinurile și tutunul ce produce vecinătățile lui.

Chilia-Veche cu 1,800 suflete și Mahmudie cu 1,400 suflete de locuitorî sunt două orașele care n'au altă importanță și resurse decât pozițiunea loru dupe malu Dunării și ca centru a vr'o căteva sate.

In Județul Tulcea se mai poate menționa și Comuna rurala St. George aşedată pe malul stâng de la gura brațului Dunării cu acest nume, ca fórte importantă prin comereciul seu de esport de pește și icre, populațiunea stabilă a acestei comune se urcă la 800 suflete.

Portița, canalul prin care lacul Rađim și brațul Dunării Dunavețu comunică cu Marea, este fórte importantă prin comerciul seu de pește și icre de chefal precum și de cereale esportate prin mici bastimente care se introducă în Rađim prin acest canal. În văcinătatea acestui locu se produce și o mare cantitate de sare de mare. Portița ca posesiune Română va avea odată un viitor strălucit de ore ce posedă tot elementele naturale și lesniciose pentru a deveni un port vastu și sigur care ar rivalisa și întrece pe toate

celle lalte porturi dupe Maré-Négră, și o stațiune de antreposit al comerciului nostru de esport; pentru acésta nu este necesar decât a lărgi canalul prin dragarea pământului de la mal menținând intrarea liberă și adîncă prin două diguri paralele, și legarea Rađimului prin o rețea de drum de fer cu celle lalte artere din țerră.

Comunele urbane din Județul Constanța sunt:

Constanța aședată pe platoul dupe malul Mării-Negre datoreasă esistența ei Căi-ferate care o leagă cu Dunărea; eșită de sub ruinele ei pe la 1852 acest orașu a devenit unul din cele mai formoase din Dobrogea în puțină timpă, dar desvoltarea lui a fost împediată din cauza lipsei de apă potabilă și neconomicitatea portului său, espusă la venturile Est, Sud-Est și Sud, care'l facă de multe ori inabordabil; sursele de la Anadol-koi ară putea lesne îndestula orașul cu apă de ore ce există deja un aquaduc cu un rezervuar stabilit de Guvernul Ottoman și care a alimentat orașul în timp de vreo 4—5 dille.

Constanța este capitala Prefecturei cu acest nume și are o populație de 5,454 suflete, ea a devenit o stațiune balneară frequentată de mulți vizitatori, pentru care s'a și redicat o clădire măreată spre a înmulți confortul lor. Bulevardul ei dupe malul Mării este fără contra dicere poziția cea mai frumoasă și are

o privilestă din cele mai plăcute pe nemărginita Marea.

Medjedie stațiune cai ferate între Constanța și Cernavoda este foarte importantă pentru Iarmarocul ei anual de la 15 Octombrie care durează 15 zile și unde se adună Comeranți din toate regiunile Orientului European.

Mangalia port de Mare, Hârsova, Kusgun, Ostrov (Siliștra-nouă) și Cernavoda pe malul Dunării sunt orașele fără mare însemnatate, numai cel din urmă are importanță lui ca Cap al Cai-ferate de la Dunare la Mare.

TULCEA 1882 MARTIE.

LEGE

Pentru organisarea Dobrogei

Promulgată la 7 Martie 1880

PUBLICAT ÎN MONITORUL OFICIAL No. 57.

CAP. I

Despre teritoriul Dobrogei

Art. 1. Dobrogea, anexată României prin tratatul de la Berlin, precum și Delta Dunărei și insula Șerpilor, se împarte, de o cam dată, în două județe.

Art. 2. Aceste județe se sub-împart în ocările, și ocările în comune urbane și rurale.

CAP. II.

Despre drepturile Dobrogenilor.

Art. 3. Toți locuitorii din Dobrogea cari, în ziua de 11 Aprilie 1877, erau cetățeni otomani, devin și sunt cetățeni români.

Art. 4. O lege specială va determina condițiunile cu cari ei vor putea exercita drepturile lor politice și cumpăra imobile rurale în România propriu disă. O altă lege va statua despre reprezentanța locuitorilor Dobrogei în Parlamentul român.

Art. 5. Locuitorii din Dobrogea, deveniți cetățeni români, sunt egali înaintea legei, se bucură de toate drepturile cetățenesci și pot fi numiți în funcțiunile publice, fără osebire de origină și de religiune.

Art. 6. Locuitorii din Dobrogea, până la promulgarea legilor prevădute la art. 4 de mai sus, se bucură de pe acum de drepturile cetățenesci coprinse în art. 5, 23, 25, 28 din Constituția României.⁴⁾ Guvernul însă, prin decret domnesc, dat în urma încheierei consiliului de miniștri, poate opri întrunirile periculoase ordinei publice.

Art. 7. Instituțiunile representative, județene și comunale, se introduc în Dobrogea, după exemplul celor din Romania, cu singurile deosebiri prevădute prin această lege.

Art. 8. Locuitorii din Dobrogea nu pot fi urmăriți sau arestați de căt în casurile prevădute de lege.

Ei nu pot fi sustrași de la judecătorii ce le dă legea.

Art. 9. Toți străinii aflați pe teritoriul Dobrogei se bucură de protecția dăta de lege personalor și averei

4). Art. 5. Românii se bucură de libertatea conștiinței, de libertatea învățământului, de libertatea presei și de libertatea întrunirilor.

Art. 23. Învățământul este liber.

Libertatea învățământului este garantată, intru căt exercițiul ei nu ar atinge bunele moravuri sau ordinea publică.

Represiunea delicielor este regulată numai prin lege.

Se vor înființa treptat scăole primare în toate comunele României.

Învățatura în scăolele Statului se dă fără plată.

Învățatura primară va fi obligătoare pentru tinerii români, pretutindinea unde se va afla instituite scăole primare.

O lege specială va regula tot ce privesce învățământul public.

Art. 25. Secretul scrisorilor și al depeșelor telegrafice este neviolabil.

O lege va determina responsabilitatea agenților guvernului pentru violarea secretului scrisorilor și depeșelor încredințate poștei și telegrafului.

Art. 28 Fiecare are dreptul de a se adresa la autoritățile publice prin petiționi sub-scrise de către una sau mai multe persoane, nepuțind însă petiționa de căt în numele sub-scrișilor.

Numai autoritățile constituite au drept de a adresa petiționi în numele colectiv.

lor, Guvernul însă poate lăua în contra străinilor tulburători măsurile cerute în interesul ordinei publice.

Străinii nu vor putea să 'și' așeze domeniul, în Dobrogea fără autorisarea administrației,

Art. 10. În Dobrogea nu se pot aplica alte pedepse de căt acele prevăzute de legile României.

Art. 11. Până la regularea definitivă a proprietăței și posesiunii imobiliare în Dobrogea, acăstă proprietate și posesiune se dobândesc, să conservă, se transmite și se perde conform logilor Otomane în vigoare până la 11 Aprilie 1877.

Guvernul Român are totte drepturile și atribuțiunile pe cari le avea guvernul otoman în acăstă materie. Un regulament de administrație publică va determina aceste atribuțiuni și drepturi.

Art. 12. În Dobrogea, dijma în natură rămâne desființată și înlăcuită printr'o dare bănăscă, care se va hotărî printr'o lege specială,

Art. 13. Numai locuitorii aflați în Dobrogea în ziua de 11 Aprilie 1877 și îndrăguți de legile otomane, Români și acei îndrăguți prin art. 7 din Constituția României,¹⁾ pot cumpăra imobile rurale în Dobrogea.

Acăstă stipulație nu împiedică legea ce se va face în

1). Art. 7.* Diferința de credințe religioase și confesiuni nu constituie în România o pedică spre a dobândi drepturile civile și politice și a le exercita.

§ 1. Străinul, fără osebire de religiune, supus să nu supus unei protecții străine, poate dobândi împărtășirea cu condițiunile următoare:

a). Va adresa guvernului cererea de naturalisare, în care va arăta capitalul ce posedă, profesiunea sau meseria ce exercită și voința de a și stabili domiciliul în România.

b). Va locui în urma acestei cereri, dece ani în țară și va dovedi prin săptămâne sale, că este folositor ei.

privința stabilirei de colonii agricol pe domeniile Statului din Dobrogea.

Art. 14. Legile de espropriere, pentru caușă de utilitate publică, sunt aplicabile și în Dobrogea.

Art. 15. Libertatea conștinței este absolută. Libertatea tutelor cultelor este garantată, întru căt însă celebrarea lor nu aduce o atingere ordinei publice sau bunelor moravuri.

Art. 16. Religiunea ortodoxă a Răsăritului este religiunea domnitore și în Dobrogea. Aceste județe fac parte din eparchia Dunărei-de-Jos.

Protoiereii județelor și clerul ortodox al catedralelor din Tulcea și Constanța sunt salariați de către Stat.

Clerul de la cele-alte biserici ortodoxe este plătit de către comune și comunități după un regulament de administrație publică, ce se va promulga prin decret domnesc.

Art. 17. Personalul și întreținerea principalelor moschee

§ II. Pot fi scutiți de stagiū:

a). Acei care vor fi aduși în țără industrii, învențiuni utile sau talente distinse sau cari vor fi fundați stabilimente mari de comerț sau de industrie.

b). Acei cari, fiind născuți și crescuți în România, din părinți stabiliți în țără, nu s-au bucurat nici unii nici alții vre-o dată de vre-o protecție străină.

c). Acei cari au servit sub drapel în timpul resbelului pentru independență și cari vor putea fi naturalizați în mod colectiv, după propunerea guvernului, printr'o singură lege și fără alte formalități.

§ III. Naturalisarea nu se poate acorda de căt prin lege și în mod individual.

§ IV. O lege specială va determina modul prin care străini vor putea stabili domiciliul lor pe teritoriul României.

§ V. Numai Români sau naturalizați român pot dobândi imobile rurale în România.

Drepturile până acum câștigate sunt respectate.

Convențiunile internaționale astăzi existente rămân în vigoare cu toate clauzele și termenul coprinse într'ensele.

musulmane din Tulcea, Constanța, Babadag, Măcin, Medjide, Hărșova, Isaccea, Sulina și Mangalia vor fi plătite de către Stat, după un regulament de administrație publică, promulgat prin decret domnesc.

Art. 18. Clerul celor-alte confesiuni și bisericile și templele lor se vor întreține de comunitățile coreligionare.

Nimenea nu va fi îndatorat a contribui la întreținerea unui cult la care nu aparține.

Art. 19. Instrucțiunea în școalele plătite de Stat sau de comune este gratuită.

Art. 20. Invățământul este liber, încă cără insă exercițiul său nu ar atinge bunele moravuri, ordinea publică și sănătatea copiilor.

Se vor înființa treptat școle primare în toate comunele Dobrogei.

Este liber deosebitelor comunități și particularilor de a deschide școli, sub controlul ministerului instrucțiunii publice, cu condiția ca în fiecare din acestea, pe lângă limba alătura de fondator sau director, invățământul limbii române să fie obligatoriu.

Un regulament de administrație publică va regula tot ce privesc invățământul public și privat în Dobrogea.

Art. 21. Se va înființa în orașul Babadag un seminar musulman, cu menire de a forma capișoaricelor și de a preda principiile legislației religioase musulmane. Această școală se va întreține de Stat.

Art. 22. Actele Statului civil sunt de atribuția autorităților civile.

Intocmirea acestor acte va trebui să precedă în totdeauna benedictiunea religioasă, care pentru căsătorii va fi obligatorie.

Un regulament de administrație publică va regula însă excepțiunile și modificările ce se pot introduce la acest principiu în privința musulmanilor și a lipovenilor.

Art. 23. Fiecare locuitor din Dobrogea are dreptul de a se adresa la autoritățile publice prin petițiuni subscrise de către una sau mai multe persoane, neputând însă petiționa de căt în numele lor propriu,

Sub-scriitorii însă de petițiuni coprindând injurii în contra Statului român sau a autorităților publice sunt pasibil pentru acesta de penalitatele prevăzute de legi.

Art. 24. Niciodată un locuitor din Dobrogea, devenit cetățean român, nu poate, fără autorisarea guvernului, intra în serviciul unui Stat străin, fără ca însuși prin acesta să își pierdă drepturile cetățenesci.

Acelor locuitorii din Dobrogea cări, la promulgarea legii de facia, ar fi ocupând funcții publice într'un Stat străin, li se acordă un termen de un an, spre a cere de la guvernul român autorisarea de a funcționa; la casă de a nu dobândi autorisarea se vor considera ca străini, și fără prejudiciul pedepselor prevăzute în condica penală în contra cetățenilor Români din Dobrogea cări ar purta armele în contra României.

CAP. III.

Despre administrația Dobrogei

Art. 25. Dobrogea este împărțită în două județe: Tulcea și Constanța.

Județul Tulcea se compune din patru ocole și anume: Tulcea, Măcin, Babadag și Sulina cu insula Serpilor.

Județul Constanța are cinci ocōle și anume; Constanța, Mangalia, Hârșova, Medjidie Silistra-Nouă.

Art. 26. Fie care județ se administreză de un Prefect, care are aceleași atribuțiuni ca cei din România, propriu săză.

Fie-care ocol are în capul său un administrator.

Fie-care comună urbană sau rurală are în capul ei căte un primar asistat de un consiliu comunal.

Art. 27. Prefectul și administratorii se numesc de Domn, după propunerea ministrului de interne.

Prefectul se află sub ordinile nemijlocite ale ministrului de interne; el este și reprezentantul celor-alti miniștri și execuția ordinelor lor.

Art. 28. Prefectul supraveghiază mersul tutelor serviciilor publice din județul său, afară de tribualele judecătorescī și de armata. El îngrijesc de drepturile, datorii și interesele tutelor locuitorilor din județ, urmăresc și face să urmări abusurile și călcările de legi, și ia totale măsurile pentru menținerea ordinei publice.

Art. 29. El are puterea de a face regulamente explicative, cărora toți agenții administrativi, județeni și comunalni datoresc supunere.

El dă ordonanțe în materie de ordine publică.

Art. 30. Prefectul, în marginea legilor, are la dispoziție sa puterea publică.

Cererea ce el face pentru menținerea ordinei publice va fi imediat satisfăcută de comandantul trupelor aflate în județul său.

Art. 31. Prefectul este reprezentantul guvernului pe lângă consiliul județian; și, în privința acestuia și a consi-

lielor comunale, are acelea-și drepturi cari legea le dă prefectilor din România propriu disă.

Art. 32. Administratorii aŭ, în ocólele lor, aceiași competență, același atribuțiuni și același îndatoriri pe cari le aŭ sub-prefecți din restul țărei.

Ei se află sub ordinele directe ale prefectului, și aŭ, în ocólele lor, delegațiunea puterilor acestuia și în limitele legei.

Art. 33. Primarii comunelor urbane și rurale, aflate în circumșiripțiunea lor, afară de primarii orașelor de reședință a prefecturelor, se află sub ordinele administratorilor.

Acestia pot suspenda pe primari, însă acéstă măsură trebuie confirmată de prefect.

Art. 34. Atribuțiunile și îndatoririle funcționarilor poliției sunt acelea-și ca în România.

Art. 35. Urmărirea prefectului înaintea justiției pentru infracțiuni comise în exercițiul funcțiunei nu se poate face de căt cu încuviințarea prealabilă a consiliului de miniștri.

Administratorii, polițaii și primarii comunelor urbane pentru asemenea infracțiuni nu pot fi urmăriți de căt după prealabila autorisațiune a ministrului de interne.

Pentru infracțiunile comise afară din exercițiul funcțiunei, funcționarii de orice rang se vor urmări după dreptul comun.

CAP. IV.

Despre instituțiunile județene și comunale.

Art. 36. În fiecare județ se înființează căte un consiliu județian, îndestrat cu acelea-și atribuțiuni ca în România.

Când nu se hotăresce alt-fel prin legea de faciă, legile generale ale țărei sunt aplicabile și în acesta privință în Dobrogea.

Art. 37. Consiliul general se compune din 12 membri, dintre cari guvernul are dreptul să numi pe președinte, pentru fiecare sesiune anuală.

Art. 38. Membrii consiliului județian se aleg de către delegații consiliilor comunale din județ, două din partea fiecărei comune rurale, și trei din partea fiecărei comune urbane.

Pe lângă acești delegați, sunt de drept alegători ai consiliului județian cei mai mari contribuabili din comune și anume: cătă unul din partea fiecărei comune rurale, și două din partea fiecărei comune urbane.

Art. 39. Acești delegați din fiecare ocol se întrunesc la reședința de ocol la data fixată de guvern, și aleg căte două membri ai consiliului județian.

Art. 40. Pentru județul Tulcea, prefectul, pe o listă de 12 persoane, cetăteni români, recomandați de către consiliul comunal, numește patru membri în consiliul județian.

Acești patru, cu cei opt membri aleși de delegații comunelor compun complectul consiliului județian.

Pentru județul Constanța, prefectul alege, din lista de 12 persoane recomandate de consiliul comunei de Constanța, două membri cari, cu cei-alții dece aleși de delegații comunelor, compun complectul consiliului județian de Constanța.

Art. 41. Veniturile consiliilor județiene sunt același cari le așează și consiliele județiene din România.

Dacă acestea nu sunt îndestulătoare pentru acoperirea cheltuielilor, consiliul județian poate corea și alte venituri, cari, spre a fi adunate, așează și aprobate de guvern în cei

ântăiū trei ani după înființarea consilielor județiene în Dobrogea, iar după împlinirea acestora, acestea vor trebui a fi aprobate de puterea legislativă.

Art. 42. Consiliele județiene nu sunt competente a se ocupa de căt de cestiunile privitore la județul lor respectiv. La finele fiecărei sesiuni ordinare, consiliele județiene aū însă dreptul a adresa Domnului, prin o deputație, espunerea tutelor trebuințelor, îmbunătățirilor și plângeriilor județului lor.

Acăstă facultate se dă consilielor județiene din Dobrogea până la regularea reprezentării ei în sînul Parlamentului Român.

Art. 43. Nici o încheere a consiliului județian nu se poate pune în lucrare până la aprobarea ce i se va da de cătră prefect.

Art. 44. Atribuțiunile și funcțiunile comitetului permanent se vor îndeplini de prefectul județului.

Art. 45. Legile și regulamentele comunale ale României sunt aplicabile și pentru Dobrogea, afară de modificările coprinse în legea organica actuală.

Art. 46. Sunt comune urbane:

TULCEA,

CONSTANȚA,

BABADAG,

SULINA,

MACIN

HÂRSOVA,

MEDGIDIE,

CERNAVODA,

MANGALIA,

KILIA—VECHE,
OSTROV (Siliстра—Nouă),
MAHMUDIE,
KUSGUN și ISACCEA.

Art. 47. Fie-care comună, fie urbană, fie rurală, se administreză de un consiliu communal, din sînul căruia, la comunele urbane ministrul de interne, iar la comunele rurale prefectul, numesc un primar revocabil.

Art. 48. Numărul consilierilor comunali în comunele Tulcea și Constanța este de nouă, din care trei se numesc de prefect dintre notabili, iar în cele-alte comune urbane și rurale de șepte, din care două se numesc de prefect.

Art. 49. O aglomerațiune de locuitori nu poate constitui o comună, până nu va avea cel puțin 100 familii.

Satele cu mai puine familii se vor alipi altora, spre a forma un număr de cel puțin 100 familii și astfel a constitui o comună.

Când locuitorii unui sat mai mic de 100 familii vor declara că pot susține sarcinile comunale, acest sat se poate declara de comună.

Art. 50. Sunt alegători și eligibili în comunele urbane toți locuitorii, cetăteni ai țării, cari plătesc anual o dare directă către Stat, fie fonciară, fie ca patentă, fie pentru poduri și șosele, de cel puțin 30 lei.

Art. 51. Sunt alegători și eligibili în comunele rurale, locuitorii din comune, cetăteni ai țării, cari plătesc către Stat o dare anuală de 18 lei noui.

Art. 52. În comunele urbane, alegerea consiliului este presidată de către un delegat al prefectului, asistat de

alte patru persoane desemnate de alegătorii dintre densusi, prezenți la 10 ore dimineață.

In orașele Constanța și Tulcea, colegiul electoral se va presida de președintele tribunalului sau de un membru, în cas de împedicare.

In comunele rurale, alegerea este presidată de cel mai bătrân dintre alegători, asistat de doi membri, aleși de alegătorii prezenți.

Alegătorii voteză prin buletin secret.

Notarul constată rezultatul alegării printr'un proces-verbal investit cu subscrierea sau sigiliul biroului și alegătorilor prezenți.

Art. 53. Prefectul, dacă găsește conform intereselor locale, poate, în comunele cu populația mixtă, a fixa numărul consilierilor ce fie căre confesiune sau aglomerație de origină deosebită, are a alege.

Art. 54. Veniturile comunelor sunt aceleași ce sunt stabilite prin legile României.

In comunele mahomedane, unde, din cauza lipsei stabilitelor de spirituale, nu se pot percepe taxe îndestulătoare, consiliul communal, cu aprobarea consiliului județian și cu sanctiunea domnească, poate crea alte venituri analoge.

Trei ani după instituirea consiliilor județiene, sporiri e peste dările atunci în ființă, vor trebui să fie aprobate de Puterea Legiuitoră.

Art. 55. Budgetele comunelor urbane și rurale sunt susținute aprobării prefectului.

Art. 56. Budgetele comunelor urbane nu pot fi execuitori, fără aprobarea ministrului de interne.

CAP. V.

Despre puterea judecătorescă.

Art. 57. Tribunalele judecătoresc și legile civile și criminale din România se introduc în Dobrogea, cu singurile modificări prevăzute prin legea de faciă și prin decretele domnesci date în puterea acestei legi în vederea împrejurărilor locale și numai în cea ce privesce aplicarea art. 61 de mai jos.

Art. 58. Se înființează cătă o judecătorie de ocol în fiecare din circumscriptiile administrative ale Dobrogei.

Art. 59. În orașele Tulcea și Constanța, se înființează căte un Tribunal de prima instanță.

Art. 60. În orașul Constanța, se înființează o curte de apel.

O lege specială va determina organizarea și atribuțiunile acestei curți; până atunci se va menține starea încrurilor de astă-dî.

Art. 61. Se institue tribunale speciale musulmane pentru procesele mahomedanilor în materie de căsătoriă și de succesiune, cari, în acăstă materie, vor judeca conform legilor și usurilor mahomedane.

Art. 62. Instituirea juriului este de o cam-dată suspendată în Dobrogea. Procesele criminale și pentru delictele politice și de presă se vor judeca de tribunalele ordinare.

Art. 63. Comisiuni și tribunale extraordinare, afară de cele prevăzute în acăstă lege, nu se pot introduce în Dobrogea de căt în casul declarării stării de asediu.

CAP. VI.

Despre finance.

Art. 64. Impositele și legile financiare din România se introduc și în Dobrogea.

Art. 65. Aplicarea treptată a legilor de imposite se va face prin decrete domnesci de către guvern, căruia se lăsă facultatea de a aprecia momentul oportun întru acesta.

Art. 66. Art. 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116 și 117 din Constituția României¹⁾ au putere și în Dobrogea.

CAP. VII.

Despre puterea armată

Art. 67. În timp de dece ani de la promulgarea acestei legi, în Dobrogea nu se va face recrutare pentru armata de linie. Această dispoziție nu împiedică înrolările voluntare.

1). Art. 109. Nici un imposit al Statului nu se poate stabili și percepe de căt numai în puterea unei legi.

Art. 110. Nici o sarcină, nici un imposit județian, nu se poate așeza de căt cu învoiearea consiliului județian.

Nici o sarcină, nici un imposit comunal nu se poate pune de căt cu consimțimentul consiliului comunal.

Impositele votate de consiliele județene și comunale trebuie să primească confirmare puterii legiuitorie și întărire Domnului.

Art. 111. Nu se pot statornici privilegiuri în materie de imposit.

Nici o excepție sau micsorare de imposit nu se poate statornici de căt prinț'o lege.

Art. 112 Nicăi un fond pentru pensiuni sau gratificări în sarcina tesaurului public nu se pot acorda de căt în virtutea unei legi.

Art. 113. În fie-care an Adunarea deputaților încheie societile și voteză budgetul.

Totă veniturile sau cheltuielile Statului trebuie să fie în societeli.

Budgetul se va prezinta, tot-dăuna cu un an înainte de punerea lui în aplicare, Adunării deputaților, și nu va fi definitiv de căt după ce se va vota de densa și sancționa de Domn.

Dacă budgetul nu se voteză în timp util, puterea executivă va îndestula serviciile publice după budgetul anului precedent, fără a putea merge cu acel budget mai mult de un an peste anul care a fost votat.

Art. 114. Regularea definitivă a societelor trebuie să fie prezintată Adunării cel mai târziu în termen de două ani de la încheierea fiecărui exercițiu.

Art. 115. Legile de finanțe se publică în Monitorul oficial, ca și celealte legi și regulamente de administrație publică.

Art. 116. Pentru totă România este o singură curte de conturi.

Art. 117. Diferitele fonduri provenite până acum din case speciale și de cari guvernul dispune sub diferite titluri, trebuie să fie coprinse în bugetul general al serviciului Statului.

In acest period de ~~dece~~ ani, locuitori din Dobrogea vor forma numai un corp de oștire teritorială (călărași și dorobanți), destinată pentru serviciul din lăuntru al acestei părți a României.

In timpurile normale, locuitori ce vor face parte din aceste trupe, nu vor putea fi întrebuințați în serviciu de căt o săptămână pe lună, și în care timp ei vor fi plătiți și hrăniți după legea privitorie la armata teritorială.

Acăstă oștire nu va putea fi întrebuințată afară din Dobrogea de căt în timp de resbel.

Art. 68. Locuitori din Dobrogea de religiuue musulmană vor forma campanii și escadrone separate. In uniformarea lor, care se va plăti de Stat, se va păstra fesul și turbanul.

Locuitori țermurași ai Dunărei și Mărei-Negre vor fi chemați de preferință la serviciul flotilei destinație a înlesnirii comunicatiunea trebuințelor administrative și militare din Dobrogea.

Principiul serviciului separat al locuitorilor musulmani va fi manținut și la flotilă.

CAP. VIII.

Dispozițiuni generale

Art. 69. Colorile Dobrogei sunt colorile României.

Art. 70. Marca Dobrogei în general și a județului Tulcea în deosebit este un scut purtând doi delfini cu trupul rădicat.

Marca județului Constanța este scutul purtând o galeră română.

Art. 71. Nicăi un jurămănt nu se poate impune cui-va de căt conform religiunei sale.

Art. 72. Nicăi o lege, nicăi un regulament de administra-

țiune generală, județiană sau communală nu poate fi înătorătore de căt după ce se publică în chipul hotărât de lege.

CAP. IX.

Dispozițiuni transitorii.

Art. 73. Un termen de trei ani din ziua de 23 Octombrie 1878, se acordă locuitorilor rurali cari, în timpul resbelului, au emigrat din Dobrogea, spre a reveni la căminele lor.

Acei ce nu se vor folosi de acest termen perd orice drept asupra posesiunii pământurilor rurale ce au avut înaintea resbelului.

Art. 74. Înstrăinările făcute în contra dispozițiunilor art. 11 și 73 din prezenta lege sunt și rămân nule și fără efect.

Art. 75. O lege specială va organiza serviciul scriitorilor (notarilor) de prin comunele rurale, până ce aceste comune rurale vor avea îndestule mijloce materiale și intelectuale spre a putea însuși ele organiza și retribui acest serviciu în mod îndestulător.

Art. 76. O lege va organiza serviciu moscheelor și învățămîntul religios al populațiunii musulmane.

Art. 77. Oștirea teritorială nu se va institui în Dobrogea de căt după promulgarea legei pentru regularea proprietăței rurale.

Art. 78. Legea pentru introducerea impositului fonciar și a dărei pentru poduri și șosele se va aplica de la 1 Ianuarie 1881. Pentru anul 1880, în locul acestor impozite, se va percepe darea pe vite, după un regulament ce se va deveni de ministerul de finance.

Art. 79. În cel mai scurt timp, se va face o lege privitoră la desecarea mlașinelor și la plantațiuni de păduri.

Art. 80. Din ziua punerii în vigoare a legei de faciă, sunt abrogate toate decretele, regulamentele sau alte acte contrari cu cele aședate de ea.

LEGE

Pentru Regularea proprietăței imobilare în DOBROGEA.

Promulgată la 31 Martie 1882.

PUBLICATA ÎN MONITORUL OFICIAL No. 3.

SECTIUNEA I.

Dispozițiuni generale.

Art: 1. De la promulgarea legei de faciă proprietatea din Dobrogea de veri ce natură se dobândește, se conservă, se transmite și se perde conform legilor în vigoare în România de dincőce de Dunăre și a dispozițiunilor speciale prevăzute în legea de faciă.

Art: 2. Numai Românii pot dobândi, proprietatea imobiliară rurală, Români de origină cari, conform art. 9 din Constituție, pot dobândi recunoșcerea fară, stagiu și prin un simplu vot al Adunărilor așa același drept.

Cultivatorii stabiliți în Dobrogea la promulgarea legei de faciă, sunt considerați că Români și se bucură de același drept.

Art: 3. Drepturile de proprietate absolută (mulk), și cele de posesiune imobiliară rurală (mirie), dobândite conform legilor esistente în Dobrogea, până la promulgarea legei de faciă sunt și rămân respectate.

Art: 4. Toate titlurile, fie constituite prin acte emanate de la autoritățile Otomane înainte de anexarea Dobrogei, fie prin acte de posesiune care se vor găsi până la promulgarea acestei legi, verificate și admise de Comisiunea întocmită prin regulamentul decretat și publicat în 2 Iunie 1880, asigură celor cari le-așteptă dreptul de posesiune.

In schimbul actelor vechi se vor libera titluri noi fără nică o taxă de timbru și înregistrare.

Art: 5. Posesiunea nu se poate întinde de cât asupra cantității de pămînt coprinsă în tapu sau actul de posesiune verificat și admis în condițiunile legii de faciă.

Art: 6. Acei cari pretind că au drept de posesiune, dobândit înaintea anexării Dobrogei, și a căror titluri au fost respinse de comisiunea de verificare, pot ataca deciziunea comisiunei înaintea tribunalului de apel în termen de o lună de la notificarea deciziei de respingere. Notificarea se va face prin administrația locală în comuna în care posesorul, al căruia titlu a fost respins, pretinde că are dreptul de posesiune.

Tribunalul de apel nu va putea considera ca acte de posesiune decât titlurile originale, emanate de la autoritățile Otomane în drept până la 11 Aprilie 1877. În lipsă de asemenea acte se va putea admite cercetările facute cu martori, întrucât sinceritatea lor nu va fi bănuitură.

Art: 7. Acei cari având un drept de posesiune anterior anexării Dobrogei, nu s'a prezentat înaintea co-

misiunei centrale de verificare, pot fi în cursere de şese luni de la aplicarea legei de faciă să céră așī constitui un titlu de posesiune înaintea acestei comisiuni.

Acăstă comisiune va face verificarea după regulile prevăzute la Art. 6.

Incheierea comisiunei luată cu majoritate de voturi, va fi supusă apelului tribunalului de apel în termen de o lună de la pronunțare.

Procedura va fi cu totul gratuită, și dispensată de ori ce taxă de timbru sau alta.

Art: 8. Sunt nule de drept și fără valoare totale înstrăinările de pămănturi rurale făcute de la 11 Aprilie 1877 până la promulgarea legei de faciă; ori-ce vîndare anterioară trebuie să fie constatată prin acte în regulă cu data certă. Cumpăratorii sunt în drept să céră de la vândători numai restituirea preciului numărat, fără a putea reclama în justiție vre-un drept asupra pămăntului.

Art: 9. Emigrații cari au părăsit locurile lor pot reclama pămăntul lor și drepturile lor, fiind verificate și admise, administrația domeniilor îi va pune în posesiune pe calea administrativă întru cât[ei] au reclamat și să restabilească familiile la căminele lor, în termen de un an de la promulgarea acestei legi.

Nu au acest drept coloniștii cari au avut concesiuni de pământ în Dobrogea în virtutea legii Otomane din 1 Rēdjep 1272.

Emigrații reîntorși nu pot vinde pământurile recăpătata decât în limitele art. 30 al legii de faciă.

Art: 10. Pământurile rurale ale emigraților cari nu s'aștărabilit și n'aștă reclamat în termenul prevăzut la art. precedent, acelea ale căror titluri s'aștă respins, precum și ale acelora care nu au reclamat în termenul prevăzut la art. 7, sunt și re-mânt ale Statului.

Administrațiunea domeniilor va lua aceste pământuri în posesiune pe calea administrativă și le va administra conform legii domeniilor.

SECTIUNEA II.

Despre rescumpărarea dijmei și despre modul de a deveni proprietar absolut.

Art: 11. Dijma pământului se desființă prin rescumpărare, și cu modul acesta posesorii capătă deplina proprietate pe pământurile posedate.

Art: 12. Preciul rescumpărării se fixează la trei lei hec-tarul pe an pentru cei dântâi 5 ani; iar la 4 lei pe an hecatul pentru cei-l-alți 10 ani.

Plăti anticipate se primesc fără nici o scade-re de dobândă.

Art: 13. Plata va începe din anul promulgării legii de faciă și se va face în un singur termen, la 1 Octombrie. Împlinirea ei se va face conform legii de urmărire.

Art: 14. Acei cari nu vor plăti dreptul de rescumpărare în timp de trei ani, perd în folosul Statului dreptul la pămînt, fără a putea reclama întorcerea plătilor anterioare.

Art. 15. Taxa asupra vitelor pe pământurile a căror digmă se rescumpără, este desființată.

Pământurile supuse rescumpărării nu vor fi atinse de impositul fonciar în timp de 5 ani.

Cu toate acestea județul și comuna pot impune zecimi asupra sumelor ce s-ar cuveni Statului pe fie care an pe pământurile rescumpărate în marginile legilor în vigoare.

SECTIUNEA III.

Despre proprietatea Statului și vîndarea ei.

Art. 16. Sunt și rămân proprietate absolută a Statului:

- a) Tote locurile și clădirile cări au aparținut guvernului Otoman înainte de 11 Aprilie 1877,
- b) Tote pădurile, afară de porțiunile determinate să da comunelor (conform legei de faciă) și acelea posedate de particulari cu titlu de proprietari verificat și admis conform legei de faciă.
- c) Tote minele.
- d) Tote locurile, bălțile, canalurile și pescăriile de origine natură.
- e) Tote pământurile prevăzute la Art. 10.

Art. 17. Administrația domeniilor prin ingineri anume însărcinați va măsura și delimita prin semne hotarnice, pământurile cuvenite locuitorilor de acelea ale Statului.

Câte o copie după planurile rădicate se va lăsa la comună și prefectura respectivă; originalele se vor conserva la administrația domeniilor.

Art: 18. Locurile risipite în mai multe părți, se vor întârni pe căt va fi cu puțină ținându-se cont de diferitele categorii de pămînturi.

In schimbul tarlalelor isolate aflate în păduri, se va da alte pămînturi afară din masivul pădurii.

Art: 19. Locuitorii au dreptul ași adăpa vitele în toate apele. Nică o pedică nu se poate pune prin delimitarea la acestu drept.

Art: 20. In comunele rurale și cătunele esistente precum și în satele ce se vor înființa de către Stat pe pămîntul seu, se va lăsa o porțiune suficientă de teren pentru vatra satului și pentru cimitir.

Fie cărui cătun sau sat se va ceda gratuit pentru școală publică până la 10 hectare de pămînt.

Fie cărei comuni rurale se cedă asemenea gratuit 10 hectare pentru întreținerea bisericelor sau găiamiilor.

Art: 21. Raza comunelor urbane se va însemna prin punere de petre și tragere de șanțuri în limitele posesiunii actuale.

Cu toate acestea, pentru orașele unde să simți nevoie de o întindere mai mare, guvernul va putea conde din pămîntul Statului, porțiunea strict necesară în mod gratuit sau cu plată după aprecierea sa.

Art. 22. Pe lângă vatra satelor în ființă sau acelor cari se vor crea din nou, se va determina și ceda gratuit lângă sat, acolo unde va fi pămînt disponibil, o întindere de îslaz potrivit cu număr-

rul locuitorilor și luăndu-se de basă un hectar maximum de fie-care locuitor.

Art. 23. În localitățile unde se află păduri se va determina și ceda asemenea o porțiune pe séma comunei rurale, luăndu-se de basă un hectar maximum de locuință.

Acolo unde nu se află pădure, se va alege și ceda gratuit o întindere de pămînt echivalentă, pe care îi locuitorii comunei vor fi obligați prin administrația locală să o planteze sub direcția agenților silvici ai Statului, cari le va pune la dispoziție și sămânța necesară.

Art. 24. Islazul, pădurea sau porțiunea de pămînt destinată a deveni pădure, sunt și rămân proprietatea obștei locuitorilor și nu se pot înstrăina niciodată sub nicio destinație, în niciun cas și sub niciun motiv.

Art. 25. Pămînturile cuvenite Statului se pot vinde.

Art. 26 Administrația domeniilor va rezerva în jurul pămînturilor prevăzute la Art. 22 și 23, loturi de la 3 până la 10 hectare spre a se vinde cu preferință cultivatorilor cari vor voi să se așeze prin sate sau cătune noi, cu autorizația guvernului.

Art. 27. Cele-alte pămînturi se vor putea vinde în loturi de la 10-1,000 hectare.

Art. 28. Prețul vîndărei va fi de 90 lei/hectarul care se va plăti în 15 ani căte 6 lei pe an; iar plătinduse integral suainte, prețul va fi de 80 lei. Pentru loturile mai mari de 100 hectare se vor ține licitațiuni cari să incépe de la 80 lei/hectarul.

Art. 29. Familiile agricole căr̄i se vor stabili în Dobrogea sunt scutite de or̄i-ce dare în timp de trei ani. Plata preciului prevădut la Art. 28 va începe după espirarea termenului acestor trei ani.

Administrația domeniilor le va libera gratuit materialul necesar pentru construcție.

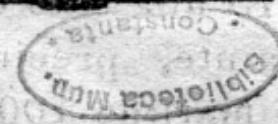
Art. 30. În timp de 15 ani proprietatea imobiliară rurală nu poate fi înstrăinată decât către Stat, comună sau un alt locuitor din comună fără pămînt.

Acei căr̄i posedă o întindere de pămînt mai mare de 25 hectare, pot înstrăina în total sau în parte din prisosul ce așa la or̄i-ce persoane căr̄i îndeplinesc condițiunile Art. 2 din aceasta lege.

Până la complecta achitare a rescumpărării prevădută la Art. 12, înstrăinarea pămînturilor mire nu este valabilă, fără autorisarea guvernului.

Art. 31. Nimeni nu are dreptul să aducă și să stabilăse că familiile agricole pe pămînturile sale, fără învoirea consiliului de miniștri, care singur este în drept să determine în limitele Constituției condițiunile în cari se poate permite stabilirea unor asemenea familiilor.

FINE.

ERATA

<u>Pag.</u>	<u>Linia</u>	<u>In loc de:</u>	<u>Se va citi:</u>
7	5	populeașă	populeadă
9	1	olei	clei
10	3	Potița	Portița
19	26	tóte	se-anuléďă
20	1	transactiune	comerciū
28	13	Bispovca	Bespopovca
29	10	Boghz-Keoi	Boghaz-Kioi
32	20	Sud	Sub
43	10	logilor	legilor
44	1	agricol	agricole
47	2	Medjidie Siliстра Nouă	Medgedie și Silistra Nouă
„	15	tribualele	tribunalele
48	10	Circunscripțiunea	Circunscripțiunea
49	16	Consliului	Consiliului
55	12	Campanii	Companii.

